

nov., Frankrig: 1 maj (usikker), Spanien: 1 maj. Desuden skal der være 2 ublicerede fund fra Island.

Den danske forekomst den 17. juli ligges således i den tidlige ende af efterårsfundene, og det kan sikkert som før nævnt anses for mest sandsynligt, at det er en fugl, som allerede sidste efterår krydsede Atlanten og som har oversomret i Europa.

Per Schiermacher Hansen,
Klintholm Havnevej 54,
4791 Borre

Summary: First Danish record of White-rumped Sandpiper *Calidris fuscicollis*.

An adult White-rumped Sandpiper was watched closely for 10 minutes on July 17 1978 at Ulvshale on the north coast of Moen. The bird was in company with 3 ad. Ringed Plover and 2 ad. Dunlin, but left the place alone. Possibly it was seen shortly the next day too by Alex Büring.

Aktuelt

XVII INTERNATIONALE ORNITHOLOGISKE KONGRES

Den syttende i rækken af disse kongresser, der afholdes med fire års mellemrum, fandt sted i Vestberlin fra d. 4. til d. 11. juni 1978.

Det var et imponerende videnskabeligt program, tyskerne havde sammensat, med en charmerende åbningsforelæsning af den aldrende Konrad Lorenz om Oskar Heinroth, zoodirektøren fra Berlin, der blev en af etologiens grundlæggere.

Programmet var næsten for righoldigt, når der sommetider var både tre og fire foredrag samtidigt, som man alle gerne ville høre. Men lad mig nævne: Trækfuglenes orientering er genstand for intens forskning. Duerne i Italien bruger bl.a. lugtesansen, når de skal finde hjem til dueslaget, mens de i andre lande ikke gør det. Er Italien mere aromatisk end de koldere nordligere lande? Småfugle sluppet løs i træk højde efter først at være transporteret derop med ballon orienterer dårligere, når de ikke har set solen gå ned. Fugle synes at være i stand til både at se lysets polarisering og til at se ultraviolet lys. De kan høre lyde af meget lav frekvens; lyde, der f.eks. kan frembringes af kyster og bjerge og måske derigennem hjælpe fuglene til at orientere sig.

Spørgsmålet om fuglenes afstamning og indbyrdes slægtskabsforhold undersøges vedvarende intenst, men man må nok sige, at det store gennembrud stadig hører fremtiden til.

Tyskeren Jacob omtalte sine indgående studier over gumpekirtelsekreter. Der er meget stor kemisk variation, og der er i betydelig grad tale om, at bestemte fuglegrupper har helt specielle sekreter (f.eks. papegøjer, andefugle, lappedykkere, mejser, gøge). Halemejsen og Pungmejsen har samme stoffer som træløbere og fuglekonger, ikke som mejser. Jo ældre fuglegruppen er, jo flere forskellige stoffer indgår i gumpekirtelsekretet. F.eks. er det meget komplekst hos lappedykkerne og ekstremt simpelt hos væverne, hvor kun eet enkelt stof indgår.

Økologerne syntes at være ret frustrerede i deres forsøg på at forklare tilbunds gående hvad det er, der bestemmer svingningerne fra år til år i bestandstætheder for småfugle. Generelle lovmæssigheder synes at være vanskelige at finde, og måske bør man i fremtiden koncentrere sig om mere i detaljer at undersøge de enkelte arters forhold til deres omgivelser.

Der var nok for mange symposier. Jeg ved, at nogle fysiologer var skuffede over det ringe fremmøde ved deres symposier. Der er jo ikke så megen mening i at have fysiologiske symposier ved en ornithologisk kongres, hvis ingen ornithologer, men kun fysiologer (som i forvejen kender hinandens arbejde) deltager. Det begynder at blive mærkbart, at ornithologien har en mængde specialer med hver sine fagudtryk; det er ikke altid lige let, hvis man ikke er fortrolig med området, at forstå foredragene.

Som noget nyt ved ornithologiske kongresser havde man for første gang »posters«. En undersøgelse anskueliggøres på en opslags-

tavle ved hjælp af få sider tekst, tegninger, diagrammer o.s.v. Ofte er en sådan poster bedre end et kort foredrag, fordi man i ro kan fordybe sig i diagrammer o.s.v., som man under et foredrag kun ser i et kort glimt på en lysbilledskærm. Der var mange spændende ting blandt de mere end 100 posters.

I tilknytning til kongressen var der arrangeret ekskursioner til en mængde europæiske lande. Sikkert fortræffelige ekskursioner, men jeg synes, det er en forkert disposition. Ekskursionerne bør finde sted indenfor værtslandet. Hvad skal det næste europæiske værtsland vise frem, hvis der allerede i forbindelse med denne kongres har været ekskursioner til dets bedste fugleområder? Der er jo ingen grund til at kongresarrangørerne konkurrerer med rejsebureauerne. Arrangørerne har rigeligt at lave endda.

Kongresfaciliteterne var fine i en moderne kongreshal, men Vestberlin er en stor og dyr by. Personligt havde jeg foretrukket en mindre, fredeligere by.

Den danske deltagelse var ret ringe; medvirkende hertil var måske det høje kongresgebyr (300 DM).

JD

TILBAGESLAG FOR DANSK ORNITHOLOGI

Lige siden den danske ornithologi's barndom i forrige århundrede, altså længe før Dansk Ornithologisk Forening blev stiftet i 1906, har Zoologisk Museum i København været centrum for den videnskabelige udforskning af fuglelivet herhjemme. Zoologisk Museum har gennem årene oparbejdet en fuglesamling af internationalt ry, hvilket bl.a. har manifesteret sig i museets bomærke, der som bekendt er Gejrfuglen, af hvilken museet ejer hele to udstoppede eksemplarer. Zoologisk Museum besøges årligt af flere udenlandske forskere, som bl.a. kommer for at studere arktiske fugle, idet Zoologisk Museum i København er et af de få internationale centre for studier af arktiske fugle, og det skyldes naturligvis først og fremmest vor tilknytning til Grønland.

Der har altid eksisteret et nært og frugtbart samarbejde mellem amatørerne (D.O.F.)

og fagornithologerne. Det er ikke for meget sagt, at begge parter har profiteret af samarbejdet. Amatørerne har lært en masse om metode m.v. af fagornithologerne, og D.O.F. har brug for videnskabeligt materiale i vor argumentation overfor fredningsmyndigheder m.v. Til gengæld har fagornithologerne fra amatørerne modtaget en mængde råmateriale, som de ellers ikke ville have haft adgang til; hvem kan f.eks. forestille sig en Atlas bog uden amatørernes medvirken? Med andre ord: Vi har brug for hinanden, og det har ingen af os nogensinde været i tvivl om.

I mange år arbejdede museets ansatte under utålelige forhold i det gamle museum i Krystalgade, men da museet i midten af 60'erne flyttede ud i Universitetsparken, fik de forskellige afdelinger — også den ornithologiske — udmærkede arbejdsforhold i nye store og lyse lokaler. Blandt mange ornithologer var det et håb, at afdelingen ville udvikle sig i de nye, inspirerende omgivelser således, at afdelingens tre videnskabelige medarbejdere kunne blive suppleret med en eller flere nye fagornithologer i takt med den rivende udvikling i fugleinteressen ude i samfundet. Det kan nemlig ikke nægtes, at blandt de forskellige grene af naturinteressen, som alle har haft en god udvikling de seneste årtier, er ornithologien uden sammenligning den disciplin, der har formået at skabe størst genklang i befolkningen. D.O.F.'s medlemstal turde være argument nok for den påstand. Det kan derfor synes lidt fattigt, at et land som Danmark, med en så stor fugleinteresse, kun har råd til én ornithologisk afdeling med tre videnskabelige stillinger.

Nu har museumsrådet, som er det organ der fordeler det samlede antal stillinger mellem museets forskellige afdelinger, besluttet at ornithologien skal gøres endnu fattigere. Den 1. februar 1979 går dansk ornithologi's 'grand old man', dr. phil. Finn Salomonsen, af p.g.a. alder. Men i stedet for at opslå stillingen som ledig, har museumsrådet fundet ud af, at man hellere vil flytte stillingen over til en anden afdeling, hvor man efter sigende har en dygtig mand, men bare ingen stilling til ham. Hovedargumentet er, at fuglene tæller et lille antal arter sammenlignet med insekter og andre hvirvelløse dyr. Man nedlægger derfor en ornithologstilling, en ichtyologstilling samt Danmarks eneste særlige stilling for zoologisk udforskning af Grønland, til fordel for insekter

og krebsdyr (der skal således være lige mange krebsdyrspecialister og 2½ gange så mange insektspecialister som ornithologer ved museet). Ornithologisk afdeling bliver altså sorteper i et internt tovtrækkeri, og afdelingen må se sin i forvejen beskedne mandsskabsstyrke reduceret med 33 %.

Dansk Ornithologisk Forening har protesteret overfor denne behandling af landets eneste ornithologiske afdeling, og vi kan ikke lade os affeje med bemærkninger om, at det er 'et indre museumsanliggende'. Man må vel have lov til at gå ud fra, at museet er til for befolkningens skyld, så når den ornithologisk interesserede del af befolkningen — *in casu* Dansk Ornithologisk Forening — ser en nedskæring på 33 % af sine kolleger på Zoologisk Museum, må det være på sin plads at protestere. Når man ser på antallet af kandidater med specialer indenfor museets område, så er ornithologisk afdeling så afgjort den afdeling, der har bidraget mest til dette tal. Finder museumsrådet det forsvarligt at lade ornithologisk afdeling køre videre med kun to mand? Danmark har hermed nået en kedelig bundrekord i sammenligning med vore naboer. Er der mon andre lande i Nordeuropa, der byder sine ornithologer så ringe kår?

Såfremt museumsrådet ikke snarest omgør denne disposition eller finder en anden løsning, så bliver den 1. februar 1979 en sort dag for dansk ornithologi. For fremtiden bliver problemet, om ornithologisk afdeling overhovedet får tid og kræfter til at holde den næ-

re kontakt med D.O.F. ved lige. Samarbejdet er med andre ord i fare — til skade for ornithologien — til glæde for ingen.

BPN

HVOR BLIVER DE MINDRE MEDDELELSER AF?

Redaktionen savner stof til de mindre meddelelser. Hvordan kan det være, at danske ornithologer helt er holdt op med at skrive mindre meddelelser? Dette spørgsmål har længe undret redaktionen, og det så meget mere som en mindre meddelelse er både hurtig og let at skrive, og den har den store fordel, at publikationstiden er væsentligt kortere end for en artikels vedkommende. Hvor manuskripter til artikler ofte må vente i et år eller mere, så kan en mindre meddelelse ofte trykkes nogle få uger efter modtagelsen.

Med den store ornithologiske aktivitet i vore dage er det vanskeligt at forestille sig, at grunden til de udeblevne manuskripter er mangel på emner. Vi ved, at mange danske ornithologer gør interessante iagttagelser i naturen, ligesom det sker i udlandet, hvor de mindre meddelelser bestemt ikke er en hendedøende publikationsform. Hvis grunden er en formodning om lang publikationstid, så er det altså hermed dementeret.

BPN

Skandinavisk Ornithologisk Union arrangerer i samarbejde med Norsk ornithologisk forening og Zoologisk Museum, Universitetet i Bergen

NORDISK ORNITHOLOGISK KONGRES

i Ørsta, Norge, i perioden 12.-18. august 1979.

Kongressen vil blive temarettet, og foruden foredragsserier foreligger der forslag om at holde symposier omkring ynglebiologi hos andefugle; ynglebiologi og trækforhold hos vadefugle; søfuglestudier; kragefuglestudier (evt. mejser); ornithologiens rolle i naturfredningen.

Kongresgebyret vil blive Nkr. 150,00.

Ørsta ligger på vestkysten af Midt Norge, og kommunikationerne er gode. Stedet har egen flyveplads, og der går flere daglige busruter til og fra Ålesund.

Et preliminært tilmeldingsskema kan fås hos undertegnede. Skemaet må returneres inden den 20. januar 1979.

NOK, organisationskomiteen
v/ Olav Johansen
Stavanger Museum
N-4000 Stavanger